

INGEBORG DÖDADE SINA TRE BARN

Tomma fyrkanter i familjealbumen och en nergrävd gravsten. Historien om de tre barnen som dränktes av sin unga mor skulle tystas ner.

AV ELISABETH WIKSTRÖM FOTO: EVA BÄCKLUND & PRIVAT

När Maria Bouroncle, 51 år, fick höra om tragedin som drabbat hennes släkt och att tant Ingeborg var den skyldiga, ville hon först inte tro att det var sant.

Men nu ska allt fram i ljuset. Maria skriver på en bok om det hemska som hände i en liten bondby för nära 90 år sedan.

– Barnen får inte falla i glömska, det är fel att förneka att de ens levte.

Maria har kartlagt det ödesdiga händelseförloppet, den där kalla marsdagen 1929 i västgötska byn Vesene. Hon har läst rättegångsprotokoll, sjukjournaler och de polisförhör som hölls med Ingeborg, som är Marias mormors syster.

Bilden som växer fram är kluven.

Ingeborg är en vacker ung kvinna som verkar ha dragit en vinstlott i livet. Hon är gift med Artur från en välbärgad bondfamilj, de har tre barn och ett för den tiden modernt hem med både electricitet och telefon.

Men under ytan lurar depressionen. Barnjungfrun har plötsligt slutat och Ingeborg känner sig sviken. Hon får mycket att ta hand om själv inför påsken. Arturs jaktlag ska komma på besök, hon måste baka, städa och tvätta kläder.

– Artur hjälper henne att bära in den stora kopparkitteln och fylla den med hett vatten.

Sedan beger sig Artur och hans bror Holger ut i skogen för att hugga ved, berättar Maria och fortsätter:

– Holger vänder snart hem, han har glömt sitt fickur.

När han kommer in i köket sitter Ingeborg där ensam med ansiktet i händerna. "Var är klockan" frågar Holger och menar fickuret.

Ingeborg missförstår Holger, pekar apatiskt på väggklockan och svarar: "Det ser du väl själv". Svågern känner att något är fel. Kopparkitteln är flyttad från köket till kammaren där gardinerna är fördragna. Han rusar dit och finner de tre barnen livlösa.

"Vad har du gjort?", skriker Holger. Han ropar på sin mamma och syster som också bor på gården och hämtar sedan Artur.

Landfiskalen blir ditkallad och Ingeborg förs till häktet i Vänersborg. Hon ger ingen förklaring, det enda hon säger i förhöret är hon tog den störste först.

De tre barnen Ingvar, 5 år, Efraim 3 år, och Lucia, 1 år begravs annandag påsk 1929.

Artur sitter längst fram i kyrkan och många bybor har samlats för att ta farväl. Ingeborg är kvar på häktet. Vesnemörderskan kallas hon nu i tidningarna.

Maria Bouroncle var nybliven mamma när hon första gången hörde talas om den fruktansvärda tragedin.
– Min kusin berättade att hon fått frågan om hon var släkt med kvinnan som mördat sina barn. Men det förträngde jag direkt, det kändes bara jobbigt.

Först många år senare på sin fars begravning, år 2011, då hon återsåg hela slakten kom det för Maria att hon ville veta mer om Ingeborg och hennes historia. Hon märkte snart att varken gamla släktingar eller andra bybor till en början ville prata om tragedin.

I tre år samlade Maria på sig arkivuppgifter som hon sparade i tjocka pärmar. Hon följde Ingeborgs spår från fängelser och mentalsjukhus. Sedan var äntligen tiden inne och börja gå igenom materialet.

Maria arbetar med bistånd. Hon har bott utomlands hela sitt vuxna liv. Sonen Sebastian, 20 år, är född i Köpenhamn, dottern Linnea, 17 år, i Helsingfors. Allra längst har familjen bott i Washington. Hösten 2014 var dock dags att installera sig i Göteborg, där barnen nu går i skola. Maria ville vara med dem första terminen. Tanken var väl att hon skulle vara hemma och pyssla, men Maria blev alltmer involverad i Ingeborgs historia.

– Jag blev helt uppslukad, nästan besatt av att försöka förstå henne.

Fängelseläkaren hade gett Ingeborg diagnosen schizofreni och bedömde hennes mentala ålder till en 12-årigs nivå. Hon blev dömd till vård men på grund av platsbrist blev hon kvar på fängelset ett år innan hon hamnade på Restads mentalsjukhus. Där fick hon jobba i tvätteriet av alla ställen för att hon var så duktig och ordentlig.

Hon blev försöksutskrivnen redan efter ett år och återvände till sina föräldrar i hembyn.

– År 1947 när hennes föräldrar gått bort flyttade hon till sin syster, som alltså är min mormor. Hon handarbetade och åkte på utflykter med syklubben, som om det hemska aldrig hänt, berättar Maria som har både trasmattor och garntomtar som Ingeborg gjort.

Till mentalsjukhuset återvände hon hela sitt liv ungefär vartannat år när hon mådde dåligt. Förutom just de 20 åren då systemen tog hand om henne, fast systemen själv hade både man och barn.

Släkten har vittnat om att Ingeborg ibland var tungsint och svår att nå. Hon var en duktig husmor, men barnen hade kommit tätt och det var mycket att ansvara för i hushållet.

Var det schizofreni, eller hade hon drabbats av en förlossningspsykos, och var hon mentalt efterbliven som läkaren skrev i sitt utlåtande?

Maria som tagit del av testerna tvivlar.

– Intelligenstestetets frågor var svåra för en ung oerfaren kvinna från landet att svara på. Hon hade knappt gått i skolan och hade bara varit utanför Vesene ett fåtal gånger. Bland annat när hon och Artur åkte på bröllopsresa till Göteborg och gick på Liseberg.

Läkaren som gett henne diagnosen schizofreni, poängterar för Ingeborg att hon inte är skyldig till mordet, utan att det är sjukdomens fel.

Men det protesterar hon mot. "Nej, jag är själv ansvarig och jag ska ha straffet."

Maria som fått inblick i hur mentalvård och fångvård fungerade i början på 1900-talet är fascinerad av hur humant Ingeborg behandlades trots ett brott som fördömdes av alla.

Sämre blev det på 1970-talet då Ingeborg på ålderns höst tvingades flytta till en institution, när hennes syster dog.

Hon proppades full med psykofarmaka och kanske gjorde det att minnena och ångesten kom ikapp Ingeborg.

– Som barn följde jag ibland med och hälsade på Ingeborg, som då var blind. Jag har vaga minnen av att hon satt fastbunden i en stol och skrek på hjälp. "Hon skriker så att taket lyfter sig" stod det i journalerna. Då visste jag förstås inte vad hon gjort, det pratade ingen i slakten om. Så för mig var hon bara en konstig gammal tant.

Senaste halvåret har Maria fått en stort genombrott i sitt letande efter fakta kring Ingeborg. Arturs ättlingar som fortfarande bor kvar på gården där det hände, lämnade nyligen över en bunt brev som Ingeborg skrivit till Artur.

– Det var smärtsamt att läsa. "Min kära lilla Artur" börjar breven, hon berättar om sin vardag, men berör sällan vad hon gjort. Jo, en gång skriver hon "hoppas du kan förlåta mig". Artur svarade aldrig på Ingeborgs kärleksfulla brev, men det hände att han skickade henne pengar. Han gifte om sig med en kvinna från trakten. De fick inga egna barn men tog hand om krigsbarn från Finland.

Det var Artur som lät gräva ner sina tre barns gravsten för att slippa påminnas om dem när han gick förbi kyrkogården.

Ett av Marias främsta mål var att barnen inte skulle falla i glömska, som om de aldrig levtt. Och att gräva fram gravstenen var därför viktigt. Det understöddes både av Arturs släktingar och Vesenes bybor och genomfördes våren 2016.

I Vesene har Maria Bouroncle blivit en välbekant besökare, de kallar henne amerikanskan. Byn har bara 400 invånare, nu liksom förr, och många är släkt antingen med Ingeborg eller Artur. Nu vet alla där vad Maria gör och hon har fått många med sig i projektet. Maria är ofta i Sverige och tittar till sina barn, och brukar då passa på att träffa människor som är berörda av Vesenemorden.

– Från att ha varit väldigt jobbigt har det här blivit ett reningsbad. Och ju mer jag får fram om Ingeborg, desto mer växer en annan bild fram av henne. Hon var liksom så vanlig.

Maria har bytt både titel och vinkel i boken flera gånger, och hon har gett sig själv en deadline. Våren 2017 ska boken bli klar.

